

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	10691 - L'Alumnat de Secundària: Aprentatge i Desenvolupament de la Personalitat
Grup	Grup 20

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	10691 - L'Alumnat de Secundària: Aprentatge i Desenvolupament de la Personalitat / 20
Titulació	Màster Universitari de Formació del Professorat
Crèdits	4
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Cristina Moreno Lucas c.moreno@uib.es	Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria					

Contextualització

PROFESSORAT:

Cristina Moreno Lucas licenciada en psicologia i mestra en educació especial. Catorze anys d'experiència en orientació educativa, dels quals 4 en equips d'orientació educativa i 10 en instituts.

ASSIGNATURA:

Una part del programa dona a conèixer quins són els principals canvis que es donen a l'adolescència. Encara que aquests canvis indiquen tendències generals, i no es pot oblidar la gran variabilitat de comportaments que es poden trobar en aquest període.

L'altre part del programa concreta els principals models d'aprenentatge dins els context escolar, tenint en compte els factors intra i interpersonals que condicionen el procés d'ensenyament-aprenentatge, tant per part del professorat com de l'alumnat.

Objectius generals de l'assignatura:

- Comprendre els principals canvis psicofisiològics, cognitius i socioemocionals, així com el procés de reorganització de la identitat personal.
- Adquirir els coneixements necessaris per poder analitzar, comprendre i tractar els problemes educatius, la realitat escolar, així com els processos d'ensenyament-aprenentatge.
- Reflexionar sobre l'aplicabilitat dels continguts explicats en situacions reals a l'aula i desenvolupar una actitud adequada i assertiva en el tractament dels problemes.

Requisits

Guia docent

Recomanables

L'assignatura té caràcter introductori, per tant, no té prerrequisits essencials.

Competències

Específiques

- * Conèixer, en el cas de l'Orientació psicopedagògica i professional, els processos i recursos per a la prevenció de problemes d'aprenentatge i convivència, i els processos d'avaluació i orientació acadèmica i professional. (17) .
- * Desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques que respectin la diversitat de l'alumnat, adaptant l'acció educativa i orientadora a les diferents característiques personals i col·lectives. (24) .
- * Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten a alumnes amb diferents capacitats i ritmes d'aprenentatge. (26) .
- * Exercir la tutoria individual i grupal dels alumnes, col·laborant amb el Departament d'Orientació i altres docents del centre i, si escau, amb els diferents agents d'intervenció socioeducativa. (31) .
- * Analitzar i qüestionar les pròpies concepcions sobre els diferents aspectes relacionats amb la professió docent. (41) .

Genèriques

- * Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament-aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atenent al nivell i formació prèvia dels alumnes així com a l'orientació dels mateixos, tant a nivell individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre. (2) .
- * El disseny i desenvolupament d'espais d'aprenentatge amb especial atenció a l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte cap als drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible. (5) .
- * Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'alumne i estimular la capacitat per aprendre tot sol i amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i decisió que facilitin l'autonomia, la confiança i iniciativa personals. (6) .
- * Conèixer els processos d'interacció i comunicació dins l'aula, assolir les habilitats socials necessàries per fomentar l'aprenentatge i la convivència dins l'aula, i solucionar problemes de disciplina i resolució de conflictes. (7) .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

- Es pretén donar a conèixer les característiques evolutives de l'alumnat, el seu desenvolupament cognitiu, emocional i social.
- Conèixer els factors intrapersonals del procés d'ensenyança-aprenentatge
- I els factors socioambientals i interpersonals d'ensenyança-aprenentatge

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	10691 - L'Alumnat de Secundària: Aprentatge i Desenvolupament de la Personalitat
Grup	Grup 20

· Així com estratègies i processos d'aprenentatge

Continguts temàtics

1. Característiques de l'adolescent
 - Desenvolupament físic
 - Desenvolupament cognitiu
 - Desenvolupament social i emocional
2. Els processos d'aprenentatge
 - El concepte d'aprenentatge.
 - Principals models d'aprenentatge i la seva aplicació a l'àmbit educatiu: conductisme, aprenentatge social (Bandura), i cognitivisme (Piaget, Vygotsky, Bruner, Ausubel)
 - Concepció constructivista de l'aprenentatge.
 - Fracàs escolar (l'alumne amb problemes atencionals, l'alumne 'vago', l'alumne indisciplinat, l'alumne insegur, l'alumne lent).
3. Factors intrapersonals del procés d'ensenyament-aprenentatge
 - La intel·ligència
 - La motivació i l'autoconcepte
 - La personalitat
 - Autocontrol i autoestima
 - Les estratègies d'aprenentatge; variables que condicionen i determinen el procés d'ensenyament-aprenentatge.
4. Factors interpersonals del procés d'ensenyament-aprenentatge
 - El centre educatiu com a context d'aprenentatge i desenvolupament.
 - Característiques d'un bon professor. Tipus de professors.
 - Tipus de professors: característiques de personalitat i factors que afavoreixen el rendiment de l'alumne. Autocontrol, fermesa, flexibilitat, respecte als alumnes, creativitat, actitud activa.
 - Potenciar participació dels alumnes.
 - Prevenció de l'estrès del docent: actituds i conductes preventives. Autocontrol cognitiu i emocional, autoestima del docent, afrontament i resolució de conflictes amb pares, alumnes i altres professionals de l'educació, presa de decisions, tècniques cognitives per manejar l'estrès.
 - Família (context familiar); personalitat dels pares, estils educatius, ambient familiar, relació amb l'adolescent, grau d'ajuda en la organització i amb les tasques escolars, etc.
 - Els amics; Diferents tipus de influències; com afecten les relacions socials entre iguals al rendiment acadèmic.
 - Educació socio-emocional a l'aula. Aspectes afectius, relacionals i de construcció de significats en els processos d'interacció educativa i de mediació. Comunicació amb l'adolescent. Comunicació amb les famílies. L'Assertivitat del professor i habilitats de comunicació: Establir relacions personals i personalitzar l'ensenyament sense perdre l'objectiu docent. Coherència, claredat, entusiasme, estructuració del contingut verbal.

Metodologia docent

Es realitzaran:

- Explicacions teòriques

Guia docent

- Estudi de casos
- Anàlisi de documents i materials
- Tècniques de treball cooperatiu
- Dinàmiques de grup

Activitats de treball presencial (1,12 crèdits, 28 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Exposicions teòriques	Grup gran (G)	S'explicaran a classe els continguts teòrics de l'assignatura	10
Classes pràctiques	Treball cooperatiu i dinàmiques de grup	Grup mitjà (M)	Es treballaran en grups petits els continguts teòrics i pràctics de l'assignatura. Es valorarà positivament l'assistència a classe i la participació activa.	18

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (2,88 crèdits, 72 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Treball individual	Es realitzarà un treball individual relacionat amb els continguts teòrics i pràctics de l'assignatura. Per superar l'assignatura s'ha d'haver entregat i superat amb una nota mínima d'un 5.	36
Estudi i treball autònom en grup	Treball grupal	Es realitzarà un treball en grup relacionat amb els continguts teòrics i pràctics de l'assignatura. Per superar l'assignatura s'ha d'haver entregat i superat amb una nota mínima d'un 5.	36

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Es valorarà positivament la participació activa de l'alumne a classe. La falta d'assistència repercutirà de forma negativa a la nota final de l'assignatura. Cal haver assistit un mínim d'un 65% de les classes per superar l'assignatura.

Per superar satisfactòriament l'assignatura cal:

- Haver realitzat el treball de grup i haver obtingut una nota mínima d'un 5. Els criteris d'avaluació es concretaran amb l'alumnat.

Guia docent

- Haver entregat el treball individual i haver obtingut una nota mínima d'un 5. Els criteris d'avaluació es concretaran amb l'alumnat.

El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball és motiu de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria per a la seva presentació. S'han de citar correctament les fonts bibliogràfiques dels treballs (normes APA).

Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Exposicions teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	S'explicaran a classe els continguts teòrics de l'assignatura
Criteris d'avaluació	La falta d'assistència repercutirà de forma negativa a la nota final de l'assignatura. Cal haver assistit un mínim d'un 65% de les classes per superar l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 5%

Treball cooperatiu i dinàmiques de grup

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Es treballaran en grups petits els continguts teòrics i pràctics de l'assignatura. Es valorarà positivament l'assistència a classe i la participació activa.
Criteris d'avaluació	La falta d'assistència repercutirà de forma negativa a la nota final de l'assignatura. Cal haver assistit un mínim d'un 65% de les classes per superar l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 5%

Treball individual

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	Es realitzarà un treball individual relacionat amb els continguts teòrics i pràctics de l'assignatura. Per superar l'assignatura s'ha d'haver entregat i superat amb una nota mínima d'un 5.
Criteris d'avaluació	Claredat i ordre en la forma de presentació i en els continguts del treball. Estructura gramatical i correcció ortogràfica. Ús de vocabulari tècnic i precís. Aportacions personals i qualitat de les aportacions. Nivell d'aprofundiment dels continguts tractats.

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	10691 - L'Alumnat de Secundària: Aprenentatge i Desenvolupament de la Personalitat
Grup	Grup 20

Capacitat de síntesi.

Capacitat de reflexió: reflexiona sobre el propi aprenentatge; assenyala les idees que ha modificat i les que incorpora; fa preguntes; aporta idees innovadores; estableix relacions significatives entre els diferents continguts teòrics- pràctics;...

Percentatge de la qualificació final: 45% amb qualificació mínima 5

Treball grupal

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	Es realitzarà un treball en grup relacionat amb els continguts teòrics i pràctics de l'assignatura. Per superar l'assignatura s'ha d'haver entregat i superat amb una nota mínima d'un 5.
Criteris d'avaluació	Claredat i ordre en la forma de presentació i en els continguts del treball. Estructura gramatical i correcció ortogràfica. Ús de vocabulari tècnic i precís. Aportacions personal i/o de grup i nivell d'aprofundiment dels continguts tractats. Capacitat de reflexió: reflexiona sobre el propi aprenentatge; assenyala les idees que ha modificat i les que incorpora; fa preguntes; aporta idees innovadores; estableix relacions significatives entre els diferents continguts teòrics- pràctics;... Procés seguit per a la realització del treball en grup (explicació clara i sintetitzada; grau d'implicació dels diferents membres; distribució de tasques; sessions realitzades; planificació de la feina;...) Disseny de la rúbrica (criteris clars i coherents; procés seguit per arribar al consens; presentació;...)

Percentatge de la qualificació final: 45% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Es proporcionarà als alumnes tota una sèrie de documents per anar treballant l'assignatura al llarg del curs

Bibliografia bàsica

CASTILLO, G.. (1999). El adolescente y sus retos. Madrid: Pirámide.
WOOLFOLK, A. (2006). Psicología educativa. México, Pearson.

Bibliografia complementària

BARCA, A. [et al.], (eds.). (1996). Psicología de la instrucción. Vol HI: Componentes contextuales y relacionales del aprendizaje escolar. Barcelona: EUB.
ESCUADERO, J.M. i MARTÍNEZ, B. (2012). Las políticas de lucha contra el fracaso escolar: ¿programas especiales o cambios profundos del sistema y la educación?. *Revista de Educación*, número extraordinario 2012, pp. 174-193
FABER, A. & MAZLISH, E. (2002). *Cómo hablar para que sus hijos estudien en casa y en el colegio*. Barcelona: Medici.
FIERRO, A. (1991). *Desarrollo social y de la personalidad en la adolescencia*. M carretero, J. Palacios y A. Marchesi (comps.). Psicología evolutiva, 3 (3ª ed.). Adolescencia, madurez y senectud. Madrid: Alianza.
GONZÁLEZ, J. A; NUNEZ, J. V. C.; ÁLVAREZ, L.; SOLER, E. (2002). *Estrategias de aprendizaje. Concepto, evaluación e intervención*. Madrid: Santillana.

Any acadèmic	2018-19
Assignatura	10691 - L'Alumnat de Secundària: Aprentatge i Desenvolupament de la Personalitat
Grup	Grup 20

- JIMÉNEZ, M.A. (2003). *El profesorado de la educación secundaria ante la diversidad del alumnado en la etapa obligatoria*. Universitat Complutense, Madrid.
- KIMMEL, D.C. y WEINER, I.B. (1998). *La adolescencia: una adquisición del desarrollo*. Barcelona: Ariel.
- LUCA DE TENA, C.; RODRÍGUEZ, R.; SUREDA, I. (2001). *¿Cómo puedo favorecer las habilidades sociales de mis alumnos? Programa de habilidades sociales de mis alumnos*. Màlaga: Aljibe.
- LUTTE, G.. (1991). *Liberar la adolescencia*. Barcelona: Hereder.
- MARTÍ, E. Y ONRUBIA, J.. (1997) (Coords.). *Psicología del desarrollo: El mundo del adolescente*. Barcelona: Horsori.
- MONOREO Font, C., CASTELLÓ Badia, M. (1997). *Las estrategias de aprendizaje. Cómo incorporarlas a la práctica educativa*. Barcelona: edebé.
- MUSITU et al. (2001). *Familia y adolescencia*. Madrid: síntesis.
- PALACIOS, J. (1990). *¿Qué es la adolescencia?*. En J Palacios, A Marchesi, y C. Coll (Comps.). *Desarrollo psicológico y educación, I*. Madrid: Alianza, 299-309.
- POZO, J. I. (2001). *Aprendices y maestros: la nueva cultura del aprendizaje*. Madrid: Alianza.
- PUJOLÀS, P. (2001) *Atención a la diversidad y aprendizaje cooperativo en la educación obligatoria*. Màlaga: Aljibe.
- PUJOLÀS, P. (2003) *Aprender juntos alumnos diferentes. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo.
- PUJOLÀS, P. (2005) Grupos cooperativos. *Cuadernos de Pedagogía*, 345.
- RICE, F. P. (2000). *Adolescencia. Desarrollo, relaciones y cultura*. Madrid: Prentice Hall.
- RODRÍGUEZ, R.I.; LUCA DE TENA, C. (2001). *¿Cómo puedo mejorar la motivación de mis alumnos? Programa de motivación en la Enseñanza Secundaria Obligatoria*. Màlaga: Aljibe.
- RODRÍGUEZ, R.I. ; LUCA DE TENA, C. (2001). *¿Cómo puedo mejorar la gestión y el control de mi aula?. Programa de disciplina en la Enseñanza Secundaria Obligatoria*. Màlaga: Aljibe.
- TAPIA, J. A. (1997). *Motivar para el aprendizaje. Teoría y estrategias*. Barcelona: Edebé.
- TRIADÓ, C.; MARTÍNEZ, G. Y VILLAR, F. (2000). *Psicología del desenvolupament: Adolescència, maduresa i senectud*. Barcelona: Universitat de Barcelona.